C U R T E A D E A P E L N O R D

Dosarul nr. 21rji-219/26 Judecătoria Edineț, sediul Briceni
Nr.PIGD 1-25149049-03-21rji-03032026 Judecător: Comerzan Ghenadie

D E C I Z I E
În numele Legii

13 august 2026 municipiul Bălţi

Colegiul penal al Curţii de Apel Nord
În completul compus din:
Preşedintele completului, judecător Ghenadie Liulca
Judecători Ludmila Iarmaliuc, Aurelia Andronache

a judecat în lipsa părților, în ordine de recurs, recursul Directorului Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Anatolii Tudor declarat împotriva încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 11 decembrie 2025, pronunțată în cadrul examinării plângerii condamnatului **Țurcan Boris** împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Ținând cont de argumentele invocate în cererile de recurs, în raport cu materialele cauzei şi prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

a c o n s t a t a t:

La data de 22 octombrie 2025 în Judecătoria Edineț, sediul Briceni a fost înregistrată plângerea condamnatului Țurcan Boris împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale. În motivarea plângerii condamnatul indică că, începând cu data de 11.02.2025-06.10.2025 s-a deținut în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, în condiții inumane și degradante, și anume: supraaglomerarea celulei;

neasigurarea cu spațiul minim locativ de cel puțin de 4 m2 per condamnat; acces limitat la lumina naturală; nu a fost asigurat cu lingeria de pat; apa potabilă de calitatea rea.

Condamnatul Țurcan Boris a solicitat constatarea încălcării prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale în cadrul executării pedepsei, în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, cu reducerea pedepsei.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 11 decembrie 2025 s-a admis plângerea condamnatului Țurcan Boris împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

S-a constatat faptul că Țurcan Boris a fost deţinut în perioada 11 februarie 2025-06 octombrie 2025 în Penitenciarul nr. 13 Chișinău în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în total o perioadă de 237 (două sute treizeci și șapte) zile, în calitate de condamnat.

În conformitate cu prevederile art. 473^4 alin. (4) Cod procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Țurcan Boris cu 48 (patruzeci și opt) zile, pentru perioada de 237 (două sute treizeci și șapte) zile, în care condamnatul s-a aflat în detentie în Penitenciarul nr. 13 Chișinău cu statut de condamnat, calculându-se 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenţie.

Termenul pedepsei definitive stabilită lui Țurcan Boris prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 05 iunie 2025, cu închisoare pe un termen de 15 (cincisprezece) ani, urmează să fie redus cu 48 (patruzeci și opt) zile.

A fost obligată administrația instituției Penitenciare nr. 13 Chișinău să înlăture condițiile precare de detenție în termen de 15 zile.

Împotriva acestei încheieri a declarat recurs administrația Penitenciarului nr.2 Lipcani, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii Judecătoriei Edineţ sediul Briceni din 11 decembrie 2025, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului prevăzut pentru prima instanța, prin care să fie respinsă plângerea condamnatului Țurcan Boris ca neîntemeiată.

În motivarea recursului a invocat că nu a fost examinată situația individuală a condamnatului, totodată rapoartele organismelor naționale şi internaționale în domeniul respectării drepturilor omului nu vizează condițiile de detenție pentru un deținut în parte sau o celulă a instituției privită individual, dar situația per

ansamblu a instituției de deținere. Prin urmare, aprecierea condițiilor de deținere pentru o anumită perioadă într-un anumit penitenciar față de un deținut urmează să fie efectuată individual în baza cercetării tuturor problemelor existente în ansamblu lor. Celulele corespund condițiilor de detenție și sunt amenajate conform prevederilor anexei nr. 22, 23 a Statutului executării pedepsei de către condamnați ce prevede lista obiectelor cu inventar din dotarea celulelor din blocul de regim. În același context potrivit prevederilor pct. 466 a aceluiași act normativ, pe perioada toamnă iarnă temperatura aerului în spațiile de locuit nu este mai mică de 18° C. Iluminarea este asigurată atât natural prin intermediul geamurilor cât şi artificial prin intermediul instalațiilor electrice dotate cu becuri puterea căruia e de 100 W, celulele sunt amenajate cu prize. Aerisirea prin celule este asigurată prin intermediul geamurilor din celule şi ferestre de aerisire amplasate mai sus de ușa intrării în celulă. Celulele sunt asigurate cu closete care este despărțit de restul celulei printr-un perete. Totuși deținutul este obligat să respecte regulile sanitaro-igienice şi de igienă personală, să aibă un exterior îngrijit şi să păstreze îmbrăcămintea şi lenjeria de pat eliberată de administrația penitenciarului, să menţină permanent curățenia în încăperile de detenție, în celule, după deșteptare să-şi aranjeze paturile conform modelului stabilit şi să facă pe rând curățenie în celulă.

A indicat că deţinuţii sunt asiguraţi cu minimul necesar pentru trai (lenjerie de pat, obiecte de primă necesitate igienică conform necesităților), sunt asigurați cu hrană caldă de trei ori pe zi, conform graficului prestabilit, gratuit, din contul mijloacelor bugetului de stat, cu respectarea normelor stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 609 din 29.05.2006, în conformitatea cu Ordinul MJ RM nr. 512 din 26.12.2007 cu privire la aprobarea regulamentului privind organizarea alimentației deţinuţilor din penitenciar şi Ordinului MJ RM nr. 100 din 07.03.2007, cu privire la aprobarea normelor de alimentare a deținuților pentru cazurile excepționale când aprovizionarea deținuților cu hrană caldă nu este posibilă şi a normelor de substituire a unor produse alimentare prin altele.

Consideră că judecătorul de instrucție a examinat cauza formal, în lipsa unei aprecieri obiective a aspectelor de fapt şi de drept, în lipsa unei analizei complete, în ansamblu şi sub toate aspectele a împrejurărilor cazului, fapt ce denotă netemeinicia încheierii judecătorului de instrucție bazată exclusiv pe alegațiile condamnatului.

Conform prevederilor art.447 alin.(1), (2) Cod de procedură penală, *(1) Recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. (2) Instanța de recurs fixează data examinării și dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.*

În respectarea prevederilor sus menționate, Colegiul penal a comunicat părților despre dreptul de a depune o referință.

Referință, până la data examinării cauzei, nu a parvenit.

Verificând argumentele cererii de recurs în raport cu materialele prezentate instanței și prevederile legii, Colegiul penal a ajuns la concluzia că, recursurile urmează a fi respinse ca nefondate, soluția Colegiului fiind adoptată în conformitate cu prevederile art.449 alin.(1) pct.1) lit.a) Cod de procedură penală, potrivit cărora, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: *...respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă: ...recursul este nefondat*.

Fiind constatată depunerea plângerii de către condamnatul Țurcan Boris în termenul legal prevăzut de legiuitor pentru contestarea condițiilor de detenție, Colegiul penal relevă faptul, că în argumentarea soluției emise la caz, judecătorul de instrucție judecând plângerea înaintată la caz împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, contrar alegațiilor recurentului a respectat normele procesuale, a verificat complet, obiectiv, suficient și în ansamblu împrejurările cazului, cât și argumentele formulate în plângere prin prisma raportului prezentat de către administrația instituției penitenciare, prin prisma Statutului Executării pedepsei de către condamnați aprobat prin HG nr.583 din 26 mai 2006, prin prisma Raportului Consiliului pentru Prevenirea Torturii, și prin prisma practicii constante CtEDO, corect ajungând la concluzia privind admiterea acestei plângeri.

Astfel, Colegiul penal conclude că, judecătorul de instrucție corect, în baza circumstanțelor analizate, a admis plângerea acestuia și a constatat deținerea lui Țurcan Boris în condiții contrare prevederilor art.3 CEDO, în perioada 0411 februarie 2025-06 octombrie 2025 în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în total 237 (două sute treizeci și șapte) zile.

Potrivit plângerii înaintate, Țurcan Boris susține că, s-a deținut în Penitenciarul nr.13 Chișinău în condiții inumane și degradante, și anume: supraaglomerarea celulei; neasigurarea cu spațiul minim locativ de cel puțin de 4

m^2 per condamnat; acces limitat la lumina naturală, nu a fost asigurat cu lingerie de pat, apa potabilă de calitate rea.

Potrivit informației accesate de pe portalul ANP-lui, persoana vizată, a fost deținută în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, în următoarele celule şi respectiv, perioade de timp:

- celula nr. 17, în perioadele de timp cuprinsă între 11 februarie 2025-18 februarie 2025, cu suprafaţa totală a spaţiului de detenţie de 31,6 m2.

- celula nr. 129, în perioadele de timp cuprinsă între 18 februarie 2025-18 martie 2025, cu suprafaţa totală a spaţiului de detenţie de 8,7 m2.

- celula nr. 144, în perioadele de timp cuprinsă între 18 martie 2025-14 aprilie 2025, cu suprafaţa totală a spaţiului de detenţie de 17,6 m2.

- celula nr. 141, în perioadele de timp cuprinsă între 14 aprilie 2025-06 octombrie 2025, cu suprafaţa totală a spaţiului de detenţie de 18,1 m2.

Contrar raportului prezentat de instituția penitenciară, Colegiul penal conclude că, instanța de judecată just a constatat că, Țurcan Boris s-a deținut în condiții unde nu se respectă norma spațiului locativ. Totodată, instanța a constatat că condamnatul s-a deţinut în de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 CEDO, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

Potrivit Raportului privind vizita preventivă şi de monitorizare efectuată la Penitenciarul nr.13 Chișinău din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor la data de 02 august 2023, care este amplasat în mun. Chișinău, str. Bernardazii, 3, și care are statut de izolator de urmărire penală destinat deținerii persoanelor cărora le-a fost aplicată măsura preventivă arestul și condamnaților cu sentințe nedefinitive. În cadrul penitenciarului sunt funcționale un sector de tip semiînchis pentru detenția condamnaților majori de sex masculin, de tip închis pentru detenția condamnaților majori de sex masculin, un sector de tip semiînchis pentru detenția condamnatelor majore de sex feminin, şi un sector semiînchis pentru detașamentul de deservire gospodărească.

Potrivit Raportului de bilanț pe perioada semestrului I al anului 2023, în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, s-au deținut în mediu de 798 deținuți, suprasimțul de deținuți constituind aproximativ 308 persoane. Membrii Consiliului constată faptul că în Penitenciarul nr.13, condamnații se dețin în condiții de suprapopulare. Problema suprapopulării în instituția nominalizată rămâne a fi actuală, iar în multe cazuri efectele adverse ale suprapopulării sunt condițiile inumane sau degradante.

CpPT atrage atenția ANP la soluționarea problemei suprapopulării, deoarece aceasta are o influență negativă asupra tuturor celorlalte aspecte ale detenției şi asupra climatului general din cadrul instituției. Organizarea şi distribuirea deținuților în același timp trebuie gestionată cu respect față de necesitățile persoanelor cu dizabilități fizice, cât şi mentale. În ce privesc condițiile materiale de detenție, membrii CpPT au indicat că, per general, condițiile materiale de detenție sunt proaste, degradante şi inumane. Majoritatea celulelor au nevoie de reparații, dotare cu mobilier şi lenjerie. Cele mai proaste condiții se constată în izolatorul disciplinar, carantină şi în celulele de la demisol.

În acest mod, prima instanță just a reținut că, condamnatul Țurcan Boris s-a deținut în Penitenciarul nr. 13 Chișinău în perioada raportată, în condiții unde nu se respectă norma spațiului locativ per persoană de 4 m^2, fiind deținut în celule supra aglomerate, contrar standardelor internaționale și celor naționale, prevăzute la pct. 464 al Statutului executării pedepsei de către condamnat.

Concomitent, instanța analizând toate circumstanțele invocate în cererea condamnatului Țurcan Boris, judicios a constatat că acesta s-a deținut în condițiile descrise de condamnat catalogate ca fiind contrare art. 2 CEDO, apreciind critic cele invocate de către reprezentantul administrației penitenciarului precum că, condamnatului Țurcan Boris, în Penitenciarul nr.13 Chișinău i-au fost acordate condițiile satisfăcătoare de detenție.

În acest context, Colegiul penal, apreciind argumentele plângerii cu privire la condițiile de detenție invocate în raport cu poziția instituției penitenciare consemnată în raportul anexat la materialele cauzei, prin prisma principiilor generale stabilite în jurisprudența CtEDO cu referire la încălcarea art.3 din Convenție, Colegiul penal consideră, că judecătorul de instrucție just a stabilit că, pe parcursul perioadei vizate Țurcan Boris a ispășit pedeapsa în Penitenciarul nr.13 Chișinău, unde dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul, au depășit relativ semnificativ, nivelul de suferință inerent detenției, prin faptul deținerii în celule populate cu diferite insecte, precum și cu nerespectarea normei spațiului locativ, condiții care sunt contrare prevederilor art.3 CEDO și suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarele vizate.

Respectiv, Colegiul penal, la fel, ca și judecătorul de instrucție consideră că, dificultățile cu care s-a confruntat Țurcan Boris, pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr.13 Chișinău în perioada vizată au depășit nivelul inevitabil de

suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art.3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise.

Totodată, instanța de fond ținând cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale lui Țurcan Boris întemeiat a considerat necesar de a calcula în condițiile art. 473[4] alin. (4) Cod procedură penală, și a reduce pedeapsa condamnatului cu calcularea de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ.

Just și relevant de către instanța de fond a fost soluționată și chestiunea că Țurcan Boris nu se mai deține în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, instanța de judecată corect a dispus rotunjirea în favoarea condamnatului a termenului de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

Prin urmare, instanța de judecată corect a redus termenul pedepsei definitive stabilită lui Țurcan Boris prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 05 iunie 2025, cu închisoare pe un termen de 15 (cincisprezece) ani, cu 48 (patruzeci și opt) zile

Ținând cont de cele menționate, instanța de recurs conchide că, cerințele invocate de recurent sunt neîntemeiate, iar temei de casare a încheierii nu s-a stabilit, fiind condiționată respingerea cererii de recurs și menținerea în vigoare a actului judecătoresc contestat.

În conformitate cu art.449 alin.(1) pct.1) lit.a) Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Respinge ca nefondat recursul Directorului Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Anatolii Tudor declarat împotriva încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 11 decembrie 2025, pronunțată în cadrul examinării plângerii condamnatului **Țurcan Boris** împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, cu menținerea fără modificări a încheierii în cauză.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător: Ghenadie Liulca

Judecători: Ludmila Iarmaliuc

Aurelia Andronache